

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

1750

Caput I. An Divinum beneplacitum erga singulorum hominum salutem
versetur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83620)

DE THEOLOGICIS DISCIPLINIS LIBER QUINTUS

*In quo differitur cur Dei voluntas dicatur ab Apostolo bona,
beneplacens & perfecta,*

Cur Dei Vo-
luntas dica-
tur bona,
benepla-
cens, & per-
fecta,

ROPOSITUM est hoc libro de Di-
vina Voluntate
differere: de qua
pertractatis iis,
quæ ad prædefi-
nitiones secunda-
rum causarum
spectant, & quæ potissimum in hoc ar-
gumento ingenia exercent Scholastico-
rum, minus proluxa superest disputatio.
Ergo videndum primo quomodo hæc
Dei voluntas sit *bona ac beneplacens*, id

est, non delectetur morte peccatoris,
neque ulla sint opera manuum suarum,
quæ despiciat, & in quibus perpeti pro-
vidoque regimine ordinem rectum
fixumque non servet. De *perfectione*
quoque Voluntatis, quæ est persistens
cum immutabilitate libertas, agendum
erit. Atque ita fiet, ut paucis liber iste
absolvatur: nam de Divino erga electos
beneplacito, in libro, qui ad istum con-
sequetur, paulo operosior instituenda
erit dissertatio.

CAPUT I.

An Divinum beneplacitum erga singulorum hominum
salutem versetur?

SUMMARIUM.

1. Datur in Deo voluntas.
2. De objecto D. voluntatis terminativo, ac
motivo, & de objecto Eiusdem terminativo
materiali, & secundario.
3. 4. 5. 6. 7. Ex diverso respectu varia Divinæ
voluntatis partitio.

8. 9. 10. 11. 12. Deus voluntate antecedenti
vult omnes homines, nemine prorsus ex-
cepto, salvari.
13. 14. 15. Hæc voluntas salvandi omnes est in
Deo vera, propria, atque sincera.
16. & seqq. Refutatio objectionum.

1.
Datur in
Deo volun-
tas.

DARI in Deo Voluntatem constat
Theologorum omnium consensio-
ne: non enim hanc negare potest,
quisquis cœlestem Patrem quotidie orat,
dicens: *Fiat voluntas tua*: aut eundem
cum Psalmista adloquitur, Ps. 113. v. 10.
*Super misericordia tua & veritate tua:
nequando dicant Gentes: Ubi est Deus
eorum? Deus autem noster in celo, omnia
quæcunque voluit, fecit.* Consequitur
R. P. Berti Theol. Tom. I.

autem voluntas natura sua intellectio-
nem: neque aliud est, quam in aliquod
objectum conjuncta cum perceptione
propensio. Quisquis ergo substantiam
absque voluntatis potentia persistentem
excogitet, is non Deum percipiet, sed
rem corpoream spiritu ac ratione ca-
rentem. Ex his vero, quæ diximus de
Divina simplicitate, compertum est Dei
substantiam, intelligentiam, ac volun-
tatem

H h 2

tatem

ratem nullatenus ab invicem discrepare, diversamque cum nominum, tum idearum fortiri rationem, cum ad plures terminos comparantur. Quod enim de sapientia dictum est supra, debemus affirmare, ut scribit Augustinus in v. de de Trinitate cap. x. *De omnibus omnino, quæ de Deo possunt prænunciari.*

2.
De objecto
voluntatis.

Quoniam ergo voluntas dicitur comparative ad bonum, atque ipsamet Dei substantia bonum est per se subsistens, & per se diligendum, cetera vero omnia bona sunt quadam participatione ac dependentia: certum omnino est solam bonitatem Divinam esse voluntatis Dei objectum *terminativum* ac *motivum*, & bonitatem creaturarum objectum, ut vocant, *terminativum materiale*, atque *secundarium*. Quæ cum sola vocabulorum explicatione facillime intelligantur; sufficit præfatas dictiones enunciavisse.

3.
Varia D. Vol-
untatis par-
titiō.

Ex diverso quoque respectu varia emerit in Scholis Divinæ voluntatis partitio. Alia enim est voluntas *signi*, alia *beneplaciti*: illa est manifestatio aut declaratio exterior, qua Deus nobis significat se aliquid velle; hæc vero est ipsamet interior volitio aliquid tanquam sibi gratum decernens. Porro signa voluntatis Divinæ sunt præceptum aliquid jubens, aut prohibens, consilium, permissio, & operatio. Hanc voluntatem improprie & metaphorice dici est manifestum; nam voluntas est actus immanens, signum vero externa manifestatio. Quemadmodum ergo exterior pronuntiatio verborum non est intima mentis contemplatio, sed signum ejusdem, ita præceptum, divinumque consilium sunt duntaxat interioris voluntatis significationes, non ipsamet latens atque interna volitio. Signa vero, quæ nobis Deus exhibet, cum falsa nequeant esse, semper internam aliquam voluntatem supponunt: at non semper illam, quam nos ex primo signi contuitu possumus conicere. Ita cum Deus præcepit Abrahamo immolationem Isaac, apparebat hoc signo velle Deum mortem ipsius, sed intendebat solummodo experiri fidem & obedientiam Abrahami, & promissi Reparatoris atque Unigeniti sui præsignare crucifixionem. Ita permissiones peccatorum latentis alicujus consilii certissima signa sunt, sed nunquam mortis atque interitus peccatoris, quum velit misericordissimus pater, ut convertatur & vivat. Eapropter cum docent Theologi voluntatem *signi* sæpenumero non impleri, hoc sensu debent intelligi, quod non semper

ea complentur, quæ nos arbitramur hisce signis subesse: sed aliquando alia eveniunt longe præstantiora; quorum causa Deus præscius futurorum præcedentia signa præmiserat. Atque hæc de voluntate, quam *signi* appellant.

At voluntatem beneplaciti, de qua exquisitior habenda est disceptatio, dividunt Theologi in *antecedentem*, & *consequentem*. Fautores Scientiæ mediæ voluntatem antecedentem illam dicunt, quæ antecedit voluntatis humanæ consensum, ejusque præscientiam: consequentem econtra, quæ talem consensum consequitur. At nos, qui totis laertis contendimus dari absolutam voluntatem aliquos salvandi ante prævisa merita, & independentem à voluntatis humanæ prævisione, non possumus in hoc statu illam probare sententiam, neque futurum credere bonæ voluntatis actum aliquem, ante Divinum liberalissimum beneplacitum, quo præparetur ipsa bona voluntas à Domino. Itaque voluntatem antecedentem Thomistæ illam dicunt, quæ connotat homines secundum se spectatos, ut conditos ad imaginem ac similitudinem Dei, & pretio passionis Christi redemptos: & voluntatem consequentem illam, quæ comparatur ad creaturas rationales in certis constitutas circumstantiis, quibus spectatis vult Deus aliquid simpliciter & absolute. Quemadmodum ergo iustissimus princeps vult omnium civium ac totius Reipublicæ incolumitatem ac vitam, & mercator mercimoniorum suorum conservationem; & ille tamen furem & homicidam damnat mortis, is vero tempestate jactatus arcas mercesque projicit in mare: ita Deus quemque ad salutem invitat, & tota die expandit manus suas ad populum contradicentem, ut omnes ad illum accedant, capiantque hereditatem salutis; sed quosdam sceleribus inquinatos, propter gloriam justitiæ suæ, rejicit, reprobaturque. Quibus exemplis utitur D. Thomas i. p. q. xix. art. 6.

Nos, non repudiata hac Thomistarum doctrina, cum sit hæc duplex hominum consideratio, secundum se, & in genere, atque in certis quibusdam circumstantiis, distinctio rationis nostræ, cumque vere ac proprie, & præcisa etiam consideratione mentis humanæ Deus sincere voluntate antecedenti velit omnium hominum salutem, duo alia connotata paululum diversa spectamus, unde sumitur duplicis voluntatis, antecedentis & consequentis distinctio. Attendendus est ergo ordo à Deo impositus,

4.
De Volun-
tate benepla-
citi.

5.
Distinctio
voluntatis
antecedentis,
& consequentis.

tus; in quo omnes homines tam iusti, quam impii, donec vivant, in via, qua ad salutem pervenire possunt, collocantur; omnes jus habent accedendi ad Ecclesiam, petendi Sacramenta, & obtinendi gratiam, quam hæc efficiunt: omnibus prædicatum est Evangelium, exhibita misericordia, præparata divinorum beneficiorum munera: pro omnibus Christus abunde comulateque satisfecit, & pretium redemptionis exhibuit, *non solum pro peccatoribus passus*, (ut ait Catech. Rom. p. p. cap. 5. n. 11.) *sed etiam pro illis, qui peccatorum omnium quas pertulit, auctores, & ministri fuerunt.* Hujus ordinis impositio est obiectum voluntatis antecedentis; unde Janseniani, alique hæretici, qui affirmant neque Ecclesiam pro omnibus institutam esse, neque pro omnibus oblatam passionem Christi, neque pro omnibus satisfactum, nefarie impieque negant Deum velle omnium salutem antecedenti voluntate. Deinde attendendum est hujus impositi ordinis complementum & executio, qua hominum plurimi perducuntur ad salutis terminum, accipiunt donum perseverantiae, percipiuntque reapse fructus passionis Christi: de quibus præfatus Catechismus Rom. P. 2. cap. 4. n. 24. inquit: *Si vero fructum, quem homines ex eo perceperint cogitemus, non ad omnes, sed ad multos tantum eam utilitatem pervenire facile intelligemus.* Atque secundum hanc postremam rationem non pro universis, sed pro multis suum fuisse sanguinem, & rogasse Christum Catechismus ipse declarat. Igitur voluntatem antecedentem illam dicimus esse, quæ spectat ad ordinis impositionem; & consequentem eam, quæ executionem respicit hujus ordinis: utramque vero esse voluntatem beneplaciti, & effectum sortiri, ad quem primario ordinatur.

6. Pluribus vocabulis hanc duplicem voluntatem veteres designarunt. Tradidit voluntatis utriusque discrimen Damasc. lib. II. de Fide Orthodox. cap. XXIX. his verbis: *Voluntas antecedens est, quod quis à seipso vult. Consequens, quod ex eorum qua sunt causa proficiscitur.* Nam præcedente voluntate vult Deus omnes salvos fieri, & ad agnitionem veritatis pervenire: verum nobis peccantibus vult nos castigari prout conducit. Ibidem appellat Damascenus voluntatem antecedentem voluntatem bonitatis, consequentem vero voluntatem justitiæ. Beatus Prosper in fine Respons. ad Ob. Vincent. priorem voluntatem

vocat *invitantem*, alteram *judicantem*. S. Anselmus in cap. VI. Matth. primam nominat *voluntatem misericordiae* & de rerum possibilitate: secundam *voluntatem justitiæ*, & de effectibus rerum. Itaque voluntas antecedens, bonitatis, misericordiae, & possibilitatis rerum efficit ut omnes salvari possint, & constituantur in via salutis, eamque consequantur, si velint. Voluntas consequens, justitiæ, & de rerum effectibus præstat, ut omnes re ipsa salventur, & ponantur in termino salutis. Hæc Patres: in quibus animadvertendum est, voluntatem consequentem dici voluntatem *justitiæ* comparate ad iudicium ac retributionem; nam quatenus electis suis media elargitur particularium gratiarum, etiam voluntas consequens & effectrix appellanda est voluntas misericordiae.

Quod nunc quaritur est, num detur in Deo voluntas antecedens salvandi omnes, nam de voluntate sequenti manifestum est in ea singulos non comprehendendi. Videndum etiam, an hæc voluntas antecedens in Deo sit vere ac proprie, an vero metaphorice tantum, quemadmodum est in Deo ira, pœnitudo, commiseratio. Negant primum Jansenius, Quenellus, Trickius, & ejusmodi pestes, qui contendunt, omnes, quos Deus vult salvare per Christum, salvari infallibiliter, quod damnatum est in Propositione xxx. Paschassi Quenelli: & consequenter docent, velle Deum salvos fieri solos prædestinatos, atque pro istorum salute tantum fuisse Redemptorem suffixum cruci. Negant voluntatem antecedentem proprie in Deo esse Thomistæ præclarissimi, Banez, Zumel, Bancel; quibus subscribunt Sylvius & Estius, necnon ex nostris Basilius Legionensis, Florez, & alii contra longe plures, quos tamen ego arbitror posse facili negotio simul conciliari.

PROPOSITIO I. Deus voluntate antecedenti vult omnes homines, nemine prorsus excepto, salvari.

Demonstratur hæc propositio I. Divinarum Scripturarum auctoritate. Nam illam beneficam voluntatem Dei testatur Ezech. XXXIII. 32. his verbis: *Quare moriemini domus Israël? dicit Dominus. Vivo ego. Nolo mortem impii, sed ut convertatur, & vivat.* Quibus verbis Deus non contentus dixisse se velle impiorum conversionem, id etiam juramento confirmat. Istud vero quantum nos reddat de Divina voluntate certiores colligitur ex Tertulliano lib. de Pœnit. cap. IV. ex Hieronymo Epist.

Hh 3

XLVI.

7. Num detur in Deo voluntas antecedens salvandi omnes.

8. Propositio I.

Probat 1. ex SS. Scriptura.

xlvi. imo ex eodem Apostolo ad Hebræos cap. vi. 16. dicente: *Homines enim per maiorem sui jurant: & omnes controversia eorum finis, ad confirmationem est iuramentum. In quo abundantius volens Deus ostendere pollicitationem hæredibus immobilitatem consilii sui interposuit iusjurandum.* In quo enim possumus propositam spem continere, si neque firmam anchoram habeamus verbum Dei, & immobile ipsius iusjurandum? Rursus idem Apostolus in 1. ad Timoth. ii. ait: *Obsecro igitur primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro omnibus hominibus. . . . Hoc enim bonum est & acceptum coram Salvatore nostro Deo, qui omnes homines vult salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. Unus enim Deus: unus & mediator Dei & hominum homo Christus Jesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus.* Atqui pro omnibus orandum est, ac pro omnibus passus est Christus, nemine prorsus excepto: Igitur & omnes homines, nemine excluso, vult Deus salvos fieri: alias inepta foret, & minus cohereret Apostolica exhortatio. Hinc S. Prosper ad 2. object. Vincentianam, quæ huiusmodi est: *Quod Deus nolit omnes salvare, etiamsi omnes salvari velint: respondet: Remota discretione, quam Divina scientia intra secretum justitiæ suæ continet, sincerissime credendum atque prostendum est, Deum velle, ut omnes homines salvi fiant: siquidem Apostolus, cuius ista sententia est, sollicitissime præcipit, quod in omnibus Ecclesiis piissime custoditur, ut Deo pro omnibus hominibus supplicetur, ex quibus quod multi pereunt, pereuntium est meritum; quod multi salvantur, salvantis est donum.*

7.
Responsio
Janseniano-
rum.

Respondent Janseniani productum Pauli testimonium referri ad homines status innocentia, non vero ad illos, quos originalis culpa devinxit. Quod ostendi potest etiam ex idea voluntatis antecedentis, quam supra tradidimus ex Thomistis: hæc enim respicit rationalem creaturam secundum se, & abstrahendo à superinductis circumstantiis peccati. Ubi ergo originalis culpa superponitur, voluntas antecedens non habet locum.

Solutio 1.

At inanis profecto elusio. Nam in primis Apostolus de his loquitur, pro quibus affirmat orandum esse: At præcepit ut oremus pro omnibus, etiam reprobis improbis, quales tunc orbi terrarum dominabantur, & quos specialiter ibi commemorat: Ergo ad omnes

homines Apostolica spectat sententia. Imo quemadmodum prior ille status innocentia primi parentis peccato deperiit: ita nos beatus Apostolus non hortatur, ut pro hominibus status innocentia Deum exoremus: sed nostras præscribit supplicationes pro iis, quorum & vitata est natura, & facilis est interitus, possibilis tamen Deo miserrante conversio. Præterea Apostolus addit Christi mediationem, ac redemptionem. Omnes ergo, quicunque Redempti sunt, sub illa generali voluntate certissime comprehenduntur. Neque obstat, quod in hoc statu superinductæ sint circumstantia originalis peccati; tum quia etiam originali culpa, imo & actuali quacunque posita, spectant viatores omnes ad ordinis impositionem superius declaratam: tum etiam quoniam passione Christi prioris damnationis chiographum deletum est, ac propterea subsistit adhuc generalis illa voluntas intuitu meritum Christi: per quem regenerati sumus in spem vivam, quemadmodum testatur Apostolus.

Hinc validissime probatur propositio ex quo Christus pro omnibus hominibus mortem subierit. Id in libro de Hæresi Janseniana adversus quintam propositionem sumus demonstraturi. Nunc satis est Jansenii dogma brevissime refutare. Ac primo opponitur allato Pauli testimonio: *Unus est mediator Dei & hominum, homo Christus Jesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus:* quod de solis prædestinatis non potest intelligi; quum nos hortetur Apostolus, ut nuper diximus, ad orandum pro omnibus, etiam reprobis ac perditissimis. Rursus idem Apostolus 2. ad Corinth. cap. 5. v. 14. *Si unus, inquit, pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt.* Probatur hoc Pauli testimonio omnes Adæ posteros originalem culpam contrahere, ut constat ex lib. vi. Augustini contra Julianum cap. 4. & ex xx. de civit. Dei cap. 6. Igitur sicuti omnes in Adam mortui sunt, ita Christus pro omnibus mortuus est. Atqui in Adam mortui sunt omnes: Ergo pro omnibus omnino mortuus est Christus. Verum de hac gravissima controversia citato loco accuratius.

Possumus generalem illam voluntatem salvandi omnes auctoritate quoque Patrum corroborare. Nam D. Basiliius Hom. in Psalm. xxix. *Pena, inquit secundum Dei iudicium; vita vero est, quam ille vult. Quid ergo dicit? nempe velle hoc Deum, suæ ut vitæ participes omnes fiant.* Macarius Hom. 26. Do-

10.
Solutio 2.

11.
Probatur 2.
ex Ss. Patribus.

minus

minus in benignitatem, & misericordiam compositus unice desiderat quod toti prorsus ad eum convertamur, ab omni contrarietate nos eripientes. Chrysostomus in 1. ad Timotheum cap. 2. *Imitare Deum tuum: si enim ille omnes vult salvos fieri, merito pro omnibus oportet orare: si omnes ille vult salvos fieri, velis & tu: si & tu vis, ora pro iis.* Ambrosius lib. iii. de Interpellat. David. cap. 2. *Pulchre itaque Apostolus, ut præmissimus, explanavit quia & omnibus bonus est Deus, qui vult omnes homines salvos fieri, &c.* Prosperum paulo superius laudavimus: & de S. P. Augustino dicendum est infra responsi. ad I. Adde Concilium Arelatense tertium, Moguntinum, Valentinum, & Carificum: Theologos quoque celeberrimos cujusque ordinis, atque ætatis: quorum consensus invictum suppeditat argumentum.

12. **Probatur 3.** ratio. Tenemur quippe omnes orare pro singulis, petere ac sperare regnum cælorum, ac Redemptorem nostrum ardentissima charitate diligere, propterea quod nos à perditione per mortem suam atrocissimam liberavit: Atqui tanta spei, & charitatis motiva prorsus evanescerent, si nos pulsare posset suspicio, quod Divinum beneplacitum non se extendere ad omnium hominum salutem: Ergo, &c.

13. **Propositiō 2.** Hæc voluntas salvandi omnes est in Deo vera, propria, atque sincera.

Probatur. Sequitur ex dictis, & brevissime confirmatur. I. Quidquid sacræ literæ de Deo affirmant, si maxime deceat ipsius bonitatem, misericordiam, ac providentiam, qua rationales creaturas dirigit in viam salutis; id absque ulla hæsitatiōe est asserendum de ipso Deo: Atqui in sacris libris legitur velle Deum, ut omnes homines salvi fiant; id vero magnopere decet infinitam ipsius charitatem, & directionem creaturarum in finem ultimum: Igitur absque ulla hæsitatiōe asserendum est, Deum proprie ac sincerissime velle salutem omnium. II. Voluntās antecedens dicitur comparative ad institutionem mediorum, quibus omnes salvari possunt: Hoc autem est aliquod vere bonum, quod est objectum voluntatis sinceræ ac propriæ: Ergo est in Deo sincera ac propria voluntas illa antecedens salvandi omnes. III. Vere Deus omnes ad agnitionem veritatis invitat, omnibus, si velint, Ecclesiæ Sacramenta dispensat, pro omni-

bus redemptionem dedit Unigenitum suum. Hæc sunt signa beneficentissimæ Dei voluntatis. Atqui istiusmodi signis non subest certa, & absoluta voluntas omnes efficaciter perducendi ad consecutionem salutis. Subest ergo saltem voluntas generalis, & antecedens, quæ versatur circa salutis possibilitatem, in qua singuli comprehenduntur.

Verum quidem est, complures Theologos affirmare voluntatem antecedentem, non esse in Deo propriam, quod S. Thomas scribat esse voluntatem inefficacem, conditionatam, ac suspensam; eamque 1. P. q. XIX. art. 6. ad 1. appellat *velleitatem* potius, quam voluntatem; quoniam non semper impletur: cum econtra illud semper compleatur, quod Deus vult *simpliciter*. Atque hinc est, quod Paulus Irenæus, alique Janseniani dogmatis fautores à celeberrimis Theologis jactant se minime dissentire.

At pessime novæ hæreseos patroni aberrant. Scholasticorum enim dissidium facile componitur, atque à Pseudoaugustinianis illis toto distat calo. Distinguendus est enim duplex Divinæ voluntatis effectus. Unus est rationalem creaturam ad finem supernaturalem ordinare, eamque in via locare salutis, necnon ei parare, exhibere, conferre quoque, nisi ea detrectet, auxilia gratiæ sufficientia. Alter effectus est creaturam rationalem ad salutem perducere, illam in termino collocare, & præter communia gratiarum dona, eidem specialissima & efficacia, etiam finalis perseverantiæ, largiri. Horum diversitatem effectuum ex antiquioribus tradiderunt Aegidius Romanus in 1. dist. 46. q. 1. & Scotus, ac beatus Bonaventura eodem loco: ex recentioribus vero Bernardus Desirant lib. xxx. Aug. Vindicati, & alii quamplurimi. Dum ergo Theologi aliqui asserunt voluntatem antecedentem in Deo esse metaphorice, id Catholico sensu pronuntiant. Ac primo, cum nulla sit intrinseca Deo distinctio, negant esse in Deo antecedentem voluntatem distinctam à consequente, quod totum discrimen petendum sit ex parte *volitorum*, ut inquit Durandus Quæst. 3. distinct. 47. Deinde si compareretur voluntas Dei antecedens ad actualem gloriæ consecutionem, atque ad seriem auxiliorum, quibus ad salutis terminum perducuntur electi, manifestum est hanc voluntatem in Deo non esse propriam ac veram, neque semper impleri; quoniam reapse non omnes electi

14. **Oblocutio**

15. **Responsio**

electi sunt, neque omnibus vult Deus talia media impertiri, quæ certissime cooperante libero arbitrio ad salutem perducant. Sed impletur tamen in aliquo ordine, & semper effectum proprium & immediatum consequitur; primum scilicet, qui est ordinare creaturam in suum finem, eamque in viâ constituere salutis. Quæ doctrina Catholica est, vera; & ab omnibus, si Molinianos excipias, summa consensione defenditur. Jansenius vero voluntatem hanc generalem à statu naturæ lapsæ procul ablegat, nullam gratiam admittit, cui liberum arbitrium resistat, nullam sinceram voluntatem salvandi nisi prædestinatos, nullum præter electos à Christo Reparatore redemptum, & licet aliquando ad palliandum dogma perveritatis Veterum usurpet verba, longe tamen ab eorum sensu recedit. Ita voluntatem Dei antecedentem, quam inculpate Veteres improprie ac metaphoricam appellaverunt, propterea quod illam comparaverint cum actuali consecutione salutis: adversus Jansenistarum cavillationes nos sinceram verissimamque esse contendimus, sed illam explicandam esse censemus connotative ad generalem ordinem creaturarum, non ad qualescunque rerum circumstantias: alioquin nullum foret discrimen inter duplicem Dei voluntatem, quod nemo consentit.

eorum, quæ obijciuntur, refutatio.

16.
Objectio 1.

Opp. 1. Exponere Apostolicam sententiam *Deus vult omnes homines salvos fieri*, de generali voluntate antecedenti, in qua singuli homines complectantur, est falsa interpretatio, quam S. P. Augustinus rejicit tanquam doctrinæ prædestinationis & gratiæ hujus status apertissime repugnantem. Ergo & rejicienda est ab Augustini discipulis ejusmodi commentatio. Prob. ant. Quadriariam sanctissimus Antistes sententiam interpretatus est Apostolicam. Primum, ut dicatur Deus velle omnes salvos fieri, quia nullus fit salvus, nisi Deo volente ac prædestinante, quemadmodum de Ludimagistro dicimus: *Omnes pueros literas docet*, non quod gymnasium frequentent omnes omnino pueri; sed quia illo uno Magistro proficiunt quotquot literis impendunt operam. Ita S. P. Epist. ad Vitalem, in Enchirid. ad Laur. cap. cii. lib. de Prædest. SS. cap. vii. de Corrept. & Gratia cap. xiv. & lib. iv.

contra Julianum cap. viii. Altera Augustiniana interpretatio est, ut omnes accipiantur distributive, & pro *generibus singulorum*, quomodo dicitur omne animal fuisse in arca Noë, id est, animal cujuscunque speciei; itaut sententia sit, Deum velle salvos fieri nonnullos ex omni genere & conditione, Judæos, Græcos, pueros, adultos, divites, pauperes, &c. Ita S. P. in Enchirid. cap. ciii. de Corrept. & Gratia cap. xiv. necnon Fulgentius, Anselmus, Beda, aliique. Tertia expositio est, ut asseratur velle Deum omnes salvari, quoniam *nos facit velle*: Nam sicut clamantem Spiritum, ad Romanos viii. recte dixit Scriptura, à quo efficitur ut clamemus; ita recte dicimus volentem Deum, à quo efficitur ut velimus. Ita S. P. de Corrept. & Gratia cap. xv. & lib. xxi. de civit. Dei cap. i. Neque solum efficit Deus, ut electi velint salvari, sed etiam ut pii homines magnopere desiderent omnium salutem, tametsi non omnes salvari velint, ut animadvertit ex Augustino Estius dist. xlvii. §. iv. & Sylvius quæst. xix. art. 6. Postrema expositio est; Deum contulisse humano generi in universum auxilia quamplurima externa, quibus suam pro omnium salute curam ac sollicitudinem significavit, nimirum legem omnium menti inscriptam, exemplum ac redemptionem Christi, prædicationem Apostolorum, orationes Ecclesiæ, Sanctorum virorum merita ac labores, &c. Quam interpretationem assertit fidelissimus Augustini Discipulus Prosper in Resp. ad 1. & 2. Ob. Vincent. Hæc omnia interpretamenta excludunt à Deo voluntatem antecedentem salvandi omnes, & admittunt duntaxat voluntatem consequentem pro electis, pro cæteris autem voluntatem *signi*, ac metaphoricam. Ergo juxta Augustini doctrinam non videtur generalis illa propria ac vera voluntas admittenda.

Resp. Vasquesius 1. p. disp. 83. cap. 2. beatissimum Patrem locum Pauli nullo ex illis modis recte exposuisse, & noluisse concedere voluntatem Dei antecedentem circa omnium salutem. Sed stant adversus Vasquesium Theologi præstantissimi, qui præfatas expositiones summo opere commendant, & cæteris quoque præferunt, S. Thomas q. xix. art. 6. Estius dist. 46. §. iv. Sylvius q. 3. ad præcit. artic. beati Thomæ, S. Anselmus & Beda apud Gerardum Vossium lib. vii. Hist. Pelag. parte 1. Thesi 2. ut

Solutio.

ut prætermittam clarissimos Thomistas, & Augustinianos universos. Itaque respondendum est, allatas Augustini interpretationes, nequaquam cum voluntate antecedenti circa omnium salutem pugnare. Nam S. Pater de voluntate consequenti, absoluta, efficaci, & quæ est de rerum effectibus, non de antecedenti, quæ spectat homines in universum, accipiendus est. Ac primo id præmonuit Sanctus Thomas in 1. dist. 46. q. 1. art. 1. Deinde hæc eadem Vasquesii impostura post obitum S. Patris in Galliis spargi cœpit; eique occurrit beatus Prosper in Præfat. Resp. ad Object. Vincent. dicens: *Contextunt ineptissimarum quarundam blasphemiarum prodigiosa mendacia, asserentes talia in nostro esse sensu, qualia diabolico continentur indiculo.* In illo vero prodigiosorum mendaciorum indiculo, secunda contra Augustinianam doctrinam objectio erat: *Quod Deus nolit omnes salvare: & consequenter Vasquesius ineptissimas Semipelagianorum querimonias ingeminat.* Præterea Augustinus acerrime in libris laudatis propugnabat prædestinationem & gratiam, necnon voluntatem Dei trahentem validiori gratiæ adjumento unum præ alio, quod Pelagiani negabant, ideoque de voluntate efficiente & absoluta erat ei specialiter pertractandum. Rursus S. P. voluntatem antecedentem salvandi omnes apertissime admittit lib. de Spiritu & lit. ad Marcellinum cap. xxxiii. ubi hanc proponit quæstionem: *Si voluntate quærimus, de hac quæritur unde sit. Si natura, cur non omnibus, cum sit idem Deus omnium creator. Si dono Dei, etiam hoc, quare non omnibus, cum omnes homines velit salvos fieri, & in agnitionem veritatis venire?* Ad istam vero quæstionem sic respondet: *Vult Deus omnes homines salvos fieri, & in agnitionem veritatis venire: non sic tamen ut eis adimat liberum arbitrium, quo vel bene vel male utentes iustissime judicentur.* Quod cum sit, infideles quidem contra voluntatem Dei faciunt, cum ejus Evangelio non credunt: nec ideo tamen eam vincunt, verum seipsos fraudant magno & summo bono, malisque pœnalibus implicant, experturi in suppliciis potestatem, cujus in donis misericordiam contempserunt. Ita voluntas Dei semper invicta est: vincetur autem, si non inveniret quid de contemptoribus faceret, aut ullo modo posset evadere, quod de talibus ille constituit. Qui enim dicit, v. g. volo ut hi omnes servi mei operentur in vinea, &

R. P. Berti Theol. Tom. I.

post laborem requiescentes epulentur, ita, ut quisquis eorum hoc noluerit, in pisirino semper molat; videtur quidem quicunque contempserit, contra voluntatem Domini sui facere: sed tunc eam vincet, si & pisirinum contemnens effugerit: quod nullo modo fieri potest sub Dei voluntate. His verbis, exemplisque satis liquet non rejici à S. Protoparente Augustino antecedentem voluntatem salvandi omnes, & interpretationes supra recensitas de voluntate efficaci & absoluta accipiendas esse, quam præsertim nolebant admittere Pelagiani.

Opp. 2. Antiquiores Augustini Discipuli, & qui fideiores habentur ejusdem Affeclæ, nullam in Deo voluntatem agnoscunt, nisi Divinum erga prædestinatos beneplacitum. Fictitia est ergo voluntas antecedens salvandi omnes. Prob. ant. Auctor Hypognost. lib. vi. cap. ult. *Omne, inquit, quod Deus vult facere, potest, nec prorsus humana voluntate præpeditur, quod vult.* S. Fulgentius lib. de Incarnat. cap. xxxi. *Omnes ergo, quos Deus vult salvos fieri, sine dubitatione salvantur: nec possunt salvari, nisi quos Deus vult salvos fieri: nec est quisquam, quem Deus salvari velit, & non salvetur; quia Deus noster omnia, quacunque voluit, fecit.* S. Prosper Carmine de Ingr. cap. 16.

At vero omnipotens hominem cum gratia salvat,

Ista suum consummat opus; cui tempus agendi

Semper adest, quæ gesta velit; non moribus illi

Fit mora; non causis anceps suspenditur ullis.

Quibus docet, nullam esse in Deo voluntatem, quæ suspensa sit, neque adimpleatur; qualis est antecedens, conditionata, & inefficax. Patres denique Africani in Sardiniam relegati Epistola Synodica cap. xiv. *Omnes, inquit, prædestinati ipsi sunt, quos Deus vult salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire: qui propterea omnes dicuntur, quia in utroque sexu ex omni hominum genere, gradu, & conditione salvantur.* Semper quippe voluntas Dei omnipotentis impletur, quin potestas ejus nullatenus vincitur. Fideiores ergo Augustini discipuli voluntatem salvandi omnes ad solos referunt prædestinatos.

Resp. dist. ant. Fideiores Augustiniani doctrinæ sectatores nullam in Deo voluntatem salvandi profitentur, nisi respectu prædestinatorum, & loquuntur de voluntate consequente, & quæ est de rerum effectibus, conc. de volunta-

17.
Objectio 2.

Solutio.

te antecedente, & quæ est de rerum possibilitate, nego. Prædictos Patres de voluntate consequente verba facere, liquet primum ex eorum scopo, & ex argumento quod tractant: quum toti sint in vindicanda adversus Pelagianos, horumque reliquias discretione rejiciendorum, atque eligendorum, præparationemque gratiarum, non qualiūcunque, sed quas Deus juxta propositum voluntatis suæ impertitur electis. Id namque obrectatores Augustinianæ doctrinæ negabant pugnaciter. Præterea horum Patrum sensus haud obscure ex recensitis libris, locisqueprehenditur. Etenim Auctor Hypognost. loquitur de voluntate salvandi *finaliter*, id est perducendi reipsa prædestinatos ad salutis consecutionem, ac terminum, ut ex sola lectione capitis ultimi manifeste colligitur. De hac eadem voluntate accipiendum esse beatum Fulgentium, quæ subsequuntur verba liquido manifestant. Nam scribit: *Ipse prædestinando præparavit gratiæ donum, qui gratiam donando implet prædestinationis effectum.* S. Prosperum loqui de voluntate absoluta, quæ suum consummat opus, & ex his carminibus eruitur, & ex Respons. ad 2. Ob. Vincent. de qua supra. Afros quoque Patres de consecutione salutis, non de ejusdem initio disputare ex eo constat, quod in laudata Epistola de Prædestinatione secundum Dei propositum agere instituant. Sed vide Desirantium lib. Aug. Vindicat. xii.

18.
Objectio 3.

Opp. 3. Omnis Dei voluntas impletur; dicitur enim in Psal. 134. v. 6. *Omnia quæcunque voluit, fecit in celo, & in terra:* & cap. 46. Isaia v. 10. *Omnis voluntas mea fiet;* Atqui voluntas antecedens non impletur: Ergo voluntas antecedens in Deo minime reperitur.

Solutio.

Resp. 1. dist. min. Voluntas antecedens non impletur quantum ad effectum sibi proprium, qui est omnes in via constituere salutis, ac singulis præparare & exhibere auxilia communia, quibus consequi possunt salutem, si velint; nego: non impletur quantum ad effectum voluntatis consequentis, qui est perducere ad terminum salutis, & largiri specialissima gratiarum dona, quibus salus certissime comparetur, concedo. Resp. 2. dist. majorem: Omnis Dei voluntas impletur, si absoluta sit, & consequens, concedo; Si conditionata, & antecedens, subdistinguo: non impletur in individuo, & in singulis hominibus inspectis secundum peccato-

rum circumstantias, ipsomet Deo ita volente ac disponente in gloriam gratiæ, & manifestationem justitiæ suæ, concedo: non impletur comparate ad creaturas rationales spectatas secundum se in universum, & abstractivè à superinductis peccatorum circumstantiis, volente Deo creaturarum suarum perditionem, nego. Utraque responsio constat ex dictis, sed prior cum tradita à nobis notione voluntatis antecedentis magis coheret.

19.
Instantia.

Insistes: Si voluntas antecedens duntaxat connotative ad creaturam rationalem abstractivè ab individuis aliqua circumstantia affectis; Ergo Deus voluntate antecedenti dicendus erit velle salutem etiam damnatorum hominum, ac dæmonum, neque minorem habebit curam reproborum adhuc permanentium in via, quam dæmonum ac damnatorum.

Responsio.

Resp. transmissio antec. nego consequentiam; quum enim effectus voluntatis antecedentis sit locare rationales creaturas in via salutis, eisque communia gratiarum dona parare, ut valeant æternam sibi promereri beatitudinem, donec liberi arbitrii facultate ad bonum, malumve uti possunt: non potest ad hanc voluntatem pertinere quisquis jam constitutus in termino, neque merendi pollet libertate, neque piorum oratione juvatur, neque ulla interiori gratia excitatur, æque aliquid experiri potest divini beneplaciti beneficium.

20.
Objectio 4.

Opp. 4. Non est voluntas antecedens propria ac sincera, quæ conjungitur cum voluntate consequente illi opposita: Voluntati salvandi omnes opponitur voluntas consequens damnandi quamplurimos: Igitur voluntas antecedens salvandi omnes in Deo propria, ac sincera non est. Prob. ma. Si enim in potestate esset mercatoris motus fluctus componere ac tempestatem sedare, & nihilominus in mare merces proficeret; hæc voluntas consequens & efficax qua projicit merces evidentissime ostenderet non fuisse in eo sinceram, propriamque voluntatem merces conservandi. Cum ergo Deus possit omnes salvare; si plures damnat ac reprobant, manifesto ex hac damnandi, ac reprobandi voluntate infertur, illam, quæ versatur circa omnium salutem, in Deo propriam sinceramque non esse.

Solutio.

Resp. dist. majorem: Si utraque voluntas antecedens & consequens connotent eundem finem, idemque objectum, conc. Si diversum, nego. Mercator, cum particularis persona sit, uni-

eum

cum sibi finem præfigit, nimirum negotiationem ac lucrum; & comparate ad finem unum, non datur duplex voluntas opposita, sed unica. At Deus universalis rerum omnium provisor, ac rector non solum voluntate sua locat omnes in via salutis dum vivunt, & vult illos ad impositum ordinem pertinere, verum etiam illud definit, quod efflagitat particularis singularum rerum conditio, & impositi ordinis executio. Respicit ergo voluntate antecedenti rationalem creaturam universim, eamque visceribus misericordiae & charitatis complectitur: consequenti vero hæc, vel illa individua, quæ meritorum maiorum præscientia damnat ad ostensionem iustitiæ. Quum ergo in Divina voluntate duplex sit connotatio, ac duplex finis; non implicat voluntatem antecedentem & consequentem invicem esse contrarias; sive, ut loquar rectius, unam eandemque voluntatem, si ad diversa referatur connotata, aliquam dicere oppositionem; quæ, cum sit ex parte terminorum, nullam potest in Deo evincere discrepantiam.

21.
Objectio 5.

Opp. 5. Ideo iudex voluntate antecedenti vult omnium civium incolumitatem, quoniam non intueatur futuram aliquorum flagitiosissimam conversationem, quos de patrato scelere accusatos voluntate consequente damnat ac punit; quorum pessimam vitam si antecedenter novisset, nunquam de ipsorum salute fuisset sollicitus: Igitur Deus, qui omnium rerum præsentissimam habet cognitionem, de illorum quos voluntate iustitiæ reprobat, condemnaturque, non potest habere voluntatem sinceram antecedentem misericordiae, ac beneplaciti, ut salvi fiant.

Solutio.

Quidam respondent allatum exemplum non esse ad rem, nam si de improbo, ac pestifero cive loquamur, quemadmodum & de peccatore finaliter impenitente, comparatur voluntas ad personam in certis circumstantiis constitutam; & consequenter non remanet objectum voluntatis antecedentis, sed in his locum habet sola voluntas consequens: quæ responsio ex tradita definitione utriusque voluntatis in sententia Thomistarum, est manifesta. Alii docent iudicem non esse generalem provisorum, sicut Deus est, ideo-

que ex voluntate antecedente, qua vult homicidam vivere in quantum homo est, nulla ei præparare media, ut possit capitis poenam vitare: Deum vero singulis hominibus, quantumvis scelestissimis, communia saltem media præbere: unde in iudice voluntas antecedens est sterilis & otiosa; in Deo autem vera, benefica, & alicujus effectus operatrix. Sed respondemus exemplo iudicis nostram confirmari sententiam. Etenim etiamsi iudex prævideret civis alicujus mediatum flagitium, quo patrato in reum poena mortis animadverteret, non tamen civem illum prorsus desereret, sed monitis minisque à perpetrando scelere deterreret, impleveretque omnia, quæ munus postularet Rectoris, ac iudicis. Ita Deus, quamquam ob multorum, quam prævidet, obdurationem futuramque impenitentiam illos reprobet ac suppliciis addicat, eos tamen generalibus adiumentis non deserit, sed misericordissima charitate hortatur, adjuvatque ne pereant.

22.
Objectio ultima.

Opp. ult. Voluntas antecedens de universorum salute effugium erat Semipelagianorum, quo Augustinianam de Electione aliquorum secundum Dei propositum doctrinam repudiabant.

Solutio.

Resp. Semipelagianos admisisse in Deo voluntatem antecedentem, quæ ex præscientia humani consensus, fideique sola naturali facultate elicitæ proprium consequeretur effectum, impugnasse penitus voluntatem sequentem, qua Deus certos à massa perditionis ante mundi constitutionem liberare decrevit: excogitasse quoque, ut salutis initium in nobis statuerent, prævisionem meritorum, quæ nunquam futura erunt, in parvulis, qui ante usum rationis rapiuntur. Quæ omnia sequenti libro sunt refutanda. Nos econtra dicimus nunquam ab humana Divinam præveniri voluntatem, hanc omnium meritorum nostrorum causam esse ac principium; & quo ab inimicis gratiæ Christi magis recedamus, etiam voluntatem consequentem & absolutam à divino proposito, non ab operum præscientia repetendam esse defendimus. Distat ergo toto cælo voluntas antecedens in sensu Pelagianorum ab ea, quam hæcenus propugnavimus.

